

IN DE SERIE
VOCAAL

ntr: Zaterdag Matinee

grenzeloos nieuwsgierig

24 OKTOBER 2026 | 14.15-15.45 UUR

La Tempête met Bach, Mendelssohn & Brahms

Compagnie La Tempête
Simon-Pierre Bestion dirigent

Michael Praetorius 1571-1621

- Mit Fried und Freud ich fahr dahin

Heinrich Schütz 1585-1672

uit: Musikalische Exequien (1635)

- Nacket bin ich | • Also hat Gott

Dietrich Buxtehude 1637-1707

- Herr, wenn ich nur dich hab | • Klag-Lied (1674)

Johann Sebastian Bach 1685-1750

uit: Köthener Trauermusik BWV 244a (1727/1729)

- CORO Klagt, Kinder
- RECITATIVO O Land! Bestürztes Land!
- ARIA Weh und Ach
- RECITATIVO Wie wenn der Blitze Grausamkeit
- ARIA Zage nur, du treues Land
- RECITATIVO Jedoch der schwache Mensch
- ARIA Mit Freuden sei die Welt verlassen
- RECITATIVO Wohl also dir
- CORO Wir haben einen Gott

Felix Mendelssohn 1809-1847

- Herr nun lässest du deinen Diener, opus 69 (1847)
- Trauergesang, opus 116 (1845)

Johannes Brahms 1833-1897

uit: Ein deutsches Requiem, opus 45 (1868)

- Denn alles Fleisch, es ist wie Gras
- Selig sind, die da Leid tragen

uit: Warum ist das Licht gegeben

dem Mühseligen?, opus 74 nr.2 (1877)

- Mit Fried und Freud ich fahr dahin

In de Spiegel:
toelichting
Ben Coelman
Spiegelzaal
13.40-14.05 u

concert zonder pauze

La Tempête met Bach, Mendelssohn & Brahms

Dit programma brengt Brahms' meesterwerk *Ein deutsches Requiem* in verbinding met de Duitse requiemtraditie, waarin bezieling en zorg voor de levenden een belangrijke rol speelt. Composities uit de Duitse barok, zoals de *Musikalisches Exequien* van Schütz en Bachs *Köthener Trauermusik* dienen als echo's van het verleden en spiegels van recentere composities zoals die van Brahms en Mendelssohn. Dit alles benaderen we op een wijze die de tederheid en warmte van oude klankkleuren overbrengt, en met de diversiteit en intensiteit van de frasering die we van de meesters uit de barok hebben geërfd.

Troostrijke treurmuziek

'Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen getroost worden. [...] Jullie zijn nu in rouw, maar Ik zal jullie weerzien en jullie hart zal zich verheugen, en niemand zal jullie vreugde afnemen.'

Zo zou men de troostrijke opvatting van de overgang naar het hiernamaals binnen de Luthers-Duitse wereld kunnen samenvatten. Deze paar regels uit de evangeliën van Matteüs en Johannes zouden vanaf de zestiende eeuw generaties kunstenaars en componisten inspireren die het thema 'leven na de dood' wilden verbeelden. Onder hen componisten als Heinrich Schütz, Johann Sebastian Bach en Johannes Brahms, die deze tekst zelf op muziek zou zetten in zijn beroemde *Deutsches Requiem*.

'Wat de tekst betreft, geef ik grif toe dat ik het woord 'Duits' het liefst helemaal zou willen weglaten en vervangen door 'menselijk'.' – Johannes Brahms

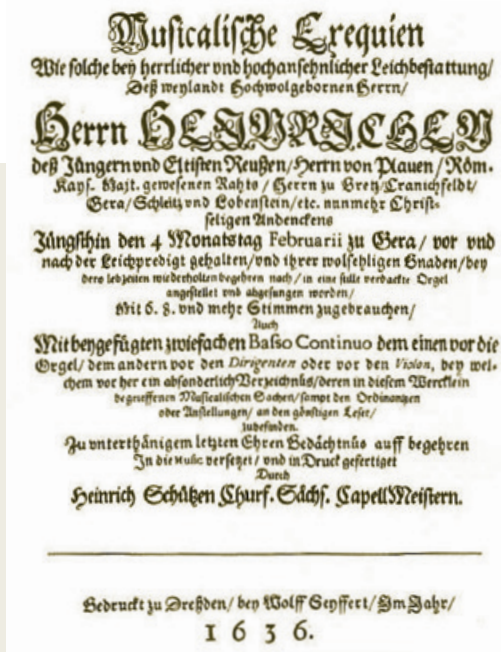
Ein deutsches Requiem

In dit werk probeerde Brahms zich te onderscheiden van katholieke componisten. Hij wilde zijn krachtige muziek verankeren in het Germaanse erfgoed, nauw verbonden met een volk, met mannen en vrouwen die het belichaamden. Brahms zelf verklaarde: 'Wat de tekst betreft, geef ik grif toe dat ik het woord 'Duits' het liefst helemaal zou willen weglaten en vervangen door 'menselijk'.' Op deze manier creëerde hij muziek die diep menselijk was, gevormd en ge-

inspireerd door de intimiteit van verloren geliefden. Brahms zou zijn geïnspireerd door de dood van zijn moeder in 1865, evenals door het overlijden van zijn vriend Robert Schumann in 1856, het jaar waarin hij aan dit omvangrijke werk begon. De titel *Ein deutsches Requiem* verwijst in de eerste plaats naar een project dat Schumann zelf niet meer heeft kunnen voltooien, maar ook – vooral – naar de traditie van barokke begrafeniscantates en de *Trauermusik* van zijn voorgangers, onder wie met name Heinrich Schütz.

Musikalische Exequien

In 1635 componeerde Schütz zijn *Musikalische Exequien* voor de begrafenis van graaf Heinrich Posthumus Reuss (1572-1635, landheer van Gera), die het werk naar verluidt persoonlijk had besteld. Ook hier blijft het menselijke element essentieel, want Schütz onderhield zijn hele leven zowel een persoonlijke als professionele relatie met zijn beschermheer, zoals blijkt uit de opdracht die hij hem gaf. Dit werk vormt een van de vroegste voorbeelden van Lutherse 'begrafenismuziek' van een dergelijke omvang, ondanks de relatief bescheiden instrumentatie. Deze soberheid was wellicht noodzakelijk vanwege de benarde omstandigheden als gevolg van de Dertigjarige Oorlog, die woedde ten tijde van het ontstaan van deze compositie. In dit programma hebben we geprobeerd het werk een kleurrijkere en rijkere vorm te geven. Een vorm die de rijkdom weerspiegelt van de componist die zo sterk beïnvloed was door de Venetiaanse vernieuwingen van zijn tijd. Bovendien is bekend dat de begrafenisceremonie van Heinrich Reuss begon met Luthers beroemde koraal *Mit Fried und Freud ich fahr dahin* ('In vrede en met vreugde ga ik heen'). Om die reden hebben we ervoor gekozen het programma te openen met de magnifieke harmonisatie van dit koraal door Michael Praetorius, de voorloper van de Duitse barokmuziek.

titelblad van de
*Musikalische
Exequien* van
Heinrich Schütz

Leopold von Anhalt-Köthen
(1694-1728)

Köthener Trauermusik

Bijna een eeuw na het ontstaan van dit werk van Schütz, in 1728, stierf onverwacht prins Leopold von Anhalt-Köthen, amper honderd kilometer verderop, in Köthen. Men vermoedt dat Johann Sebastian Bach bij deze gelegenheid de *Köthener Trauermusik* componeerde, waarbij hij gebruikmaakte van verschillende bestaande bronnen. Deze cantate, waarvan slechts weinig sporen bewaard zijn gebleven, werd in korte tijd geschreven. Bach lijkt een aantal koren uit de *Traverode* en aria's uit de *Matthäus-Passion* te hebben hergebruikt, beide gecomponeerd in het voorgaande jaar. De tekst, van de dichter Picander, heeft net als de *Traverode* de bijzonderheid dat er geen Bijbelse citaten in voorkomen. Daardoor sluit deze meer aan bij de menselijke en aardse visie op het requiem zoals bij Schütz en Brahms. Waar de tekst van Brahms zich richt tot de gelovige – of eigenlijk iedereen die de dood vreest – heeft de *Köthener Trauermusik* een troostende boodschap gericht aan 'degenen die achterblijven': bewonderaars van een publieke figuur, evenals de familie en vrienden die een geliefde verloren in prins Leopold.

Buxtehude

Er zijn nog twee componisten die als 'bruggen' fungeren tussen Schütz, Bach en Brahms, tussen deze drie grote Duitse meesters van de sacrale muziek. Beiden behoren tot de generaties die een overgang vertegenwoordigden, in een zoektocht naar nieuwe vormen en een nieuwe esthetiek, zoals geïllustreerd door Buxtehude. Hij was een pionier in kortere cantatevormen met een steeds rijkere instrumentale begeleiding, zoals te horen is in zijn beroemde cyclus *Membra Jesu nostri*. Hier 'completeren' twee kortere werken, twee kleine juweeltjes, Schütz' begrafenisdienst. *Herr, wenn ich nur dich hab* is op een tekst die Schütz ook toonzette in zijn *Musikalische Exequien*. Wij hebben voor dit programma gekozen voor de versie van Buxtehude vanwege de hypnotiserende lichtheid. *Klag-Lied* is een sublieme elegie die Buxtehude opdroeg aan de nagedachtenis van zijn vader, die in 1674 stierf. Het werkje opent met de tekst: 'Moet de dood nu echt gaan scheiden, wat door niets te scheiden valt?'

De andere componist die onmisbaar is en die deze volledig Duitse traditie compleet maakt, is de jongbegaafde, maar tragisch kort levende Felix Mendelssohn. Zonder hem zou een groot deel van de barokmuziek waarschijnlijk niet met zoveel intensiteit herontdekt zijn, met name de werken van Bach, die hij zelf regelmatig in concerten uitvoerde.

Mendelssohn

Mendelssohns geestelijke koormuziek biedt ons een aantal prachtige stukken, op het snijvlak van een zeker classicisme – eveneens geïnspireerd door de barok – en de volmaakte romantiek van de volgende generatie, onder wie Brahms. We beginnen met het motet *Herr, nun lässest du*, een tekst die Schütz ook op muziek zette in zijn *Musikalische Exequien*, hoewel we hier de voorkeur geven aan Mendelssohns versie. In navolging van Buxtehudes *Klag-Lied* horen we nog een begrafenis-elegie: zijn *Trauergesang*, een werk waarvan de ontroerende tekst ongetwijfeld geschreven is als eerbetoon aan de dood van een van zijn vrienden en medekoorleden.

Simon-Pierre Bestion

Heinrich Schütz door
Christoph Spätner
(ca. 1650-1660)

Johann Sebastian Bach
door Elias Gottlob
Haussmann (1746/1748)

Felix Mendelssohn, gravure
(1870) door Karl Jäger

Johannes Brahms in 1874

Michael Praetorius

Mit Fried und Freud ich fahr dahin

Mit Fried' und Freud' ich fahr' dahin
In Gottes Willen;
Getrost ist mir mein Herz und Sinn,
Sanft und stille,
Wie Gott mir verheißen hat:
Der Tod ist mein Schlaf worden.

Das macht Christus, wahr'r Gottessohn,
Der treue Heiland,
Den du mich, Herr, hast sehen lan
Und g'macht bekannt,
Daß er sei das Leben mein
Und Heil in Not und Sterben.

Den hast du allen vorgestellt
Mit großen Gnaden,
Zu seinem Reich die ganze Welt
Heißen laden
Durch dein teuer, heilsam Wort,
An allem Ort erschollen.

Er ist das Heil und selig Licht
Für all die Heiden,
Zu 'rleuchten, die dich kennen nicht,
Und zu weiden.
Er ist dein's Volks Israel
Der Preis, Ehr', Freud' und Wonne.

tekst · Maarten Luther (1483-1546)

In vrede en met vreugde ga ik heen
naar Gods wil;
mijn hart en mijn geest zijn gerust,
zacht en stil;
zoals God mij heeft beloofd:
de dood is mijn slaap geworden.

Dat doet Christus,
de ware Zoon van God, de trouwe Heiland,
die u mij, Heer hebt laten zien,
en u verkondigt,
dat hij mijn leven en het heil is,
in nood en in het sterven.

In Hem weerklinkt uw nodiging
aan alle landen;
zijn wereldwijde Koninkrijk
is op handen,
want uw kostbaar helend Woord
heeft overal geklonken.

Die als het Licht der wereld
straalt allerwegen,
de volken in het licht doet gaan,
hen tot zegen,
is voor uw volk Israël
een glorie en een vreugde.

Heinrich Schütz

uit: *Musikalische Exequien*

Nacket bin ich

INTONATIO

Nacket bin ich von Mutterleibe kommen.

SOLI

Nacket werde ich wiederum dahinfahren,
Der Herr hat's gegeben,
der Herr hat's genommen,
der Name des Herren sei gelobet!

CAPELLA

Herr, Gott, Vater im Himmel,
erbarm dich über uns!

SOLI

Christus ist mein Leben,
Sterben ist mein Gewinn.

Siehe, das ist Gottes Lamm,
das der Welt Sünde trägt!

CAPELLA

Jesu Christe, Gottes Sohn,
erbarm dich über uns!

SOLI

Leben wir, so leben wir dem Herren;
sterben wir, so sterben wir dem Herren
Darum: wir leben oder sterben,
so sind wir des Herren.

CAPELLA

Herr Gott, Heiliger Geist,
erbarm dich über uns!

Naakt ben ik uit de moederschoot gekomen,

naakt zal ik daarheen wederkeren.
De Heer heeft gegeven,
de Heer heeft genomen.
de naam des Heren zij geprezen.

Heer God, Vader in de hemel,
ontferm u over ons!

Christus is mijn leven:
sterven is mijn winst.

Zie, het Lam Gods,
dat de zonde van de wereld wegdraagt.

Jezus Christus, zoon van God,
ontferm u over ons!

Als wij leven, dan leven wij voor de Heer
Als wij sterven, dan sterven wij voor de Heer.
Dus: of wij nu leven of sterven,
wij zijn des Heren.

Heer God, heilige Geest,
ontferm u over ons!

Also hat Gott

INTONATIO

Also hat Gott die Welt geliebt,
daß er seinen eingebornen Sohn gab,

SOLI

auf daß alle die an ihn glauben
nicht verloren werden,
sondern das ewige Leben haben.

CAPELLA

Er sprach zu seinem lieben Sohn:
Die Zeit ist hie zu erbarmen;
fahr hin, mein's Herzens werte Kron
und sei das Heil der Armen
und hilf ihn' aus der Sünden Not,
erwürg für sie den bittern Tod
und laß sie mit dir leben.

SOLI

Das Blut Jesu Christi, des Sohnes Gottes,
machet uns rein von allen Sünden.

CAPELLA

Durch ihn ist uns vergeben
die Sünd, geschenkt das Leben.
Im Himmel soll'n wir haben,
o Gott, wie große Gaben!

SOLI

Unser Wandel ist im Himmel, von dannen wir
auch warten des Heilandes Jesu Christi, des
Herren, welcher unsern nichtigen Leib
verklären wird, daß er ähnlich werde seinem
verklärten Leibe.

Also hat Gott

Alzo lief heeft God de wereld gehad,
dat hij zijn eniggeboren zoon gegeven heeft,

opdat allen die in hem geloven
niet verloren gaan,
maar het eeuwige leven zullen hebben.

Hij sprak tot zijn geliefde Zoon:
Ik kan 't niet langer lijden;
nu is het tijd, verlaat mijn troon
en stel u aan zijn zijde;
sta voor hem in als bondgenoot,
verdelt de zonde en de dood
en laat hem met u leven.

Het bloed van Jezus Christus, Gods zoon,
reinigt ons van alle zonden.

Hij heeft aan ons vergeven
de schuld en schenkt ons leven.
Bij u, o God, bezitten
wij schatten ongeweten.

Onze wandel is in de hemel, vanwaar wij ook
de Heiland, Jezus Christus, verwachten, de
Heer die ons nietige lichaam zal verheerlijken
opdat het gelijk zal zijn aan zijn verheerlijkt
lichaam.

**‘Voor mij is er een directe verbinding tussen alle
Duitse componisten van de barok tot de romantiek,
alsof ze het stokje aan elkaar doorgeven.’ – Simon-Pierre Bestion**

CAPELLA

Es ist allhier ein Jammertal,
Angst, Not und Trübsal überall;
des Bleibens ist ein kleine Zeit,
voller Mühseligkeit,
und wer's bedenkt,
ist immer im Streit.

SOLI

Wenn eure Sünde gleich blutrot wäre, soll sie
doch schneeweiß werden, wenn sie gleich ist
wie rosinfarb, soll sie doch wie Wolle werden.

CAPELLA

Sein Wort, sein Tauf, sein Nachtmahl
dient wider allen Unfall;
der Heil'ge Geist im Glauben
lehrt uns darauf vertrauen.

SOLI

Gehe hin, mein Volk, in eine Kammer und
schleuß die Tür nach dir zu! Verbirge dich einen
kleinen Augenblick, bis der Zorn vorübergehe.

Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand,
und keine Qual rühret sie an.
Für den Unverständigen werden sie angesehen,
als stürben sie und ihr Abschied wird
für eine Pein gerechnet, und ihr Hinfahren für
Verderben; aber sie sind in Frieden.

Herr, wenn ich nur dich habe,
so frage ich nichts nach Himmel und Erden.
Wenn mir gleich Leib und Seele verschmacht',
so bist du, Gott, allzeit
meines Herzens Trost und mein Teil.

Het is hier een tranendal,
angst, nood, ellende overal.
Het leven is kort,
vol moeite en zorg.
Als je er bij stilstaat,
geraak je in tweestrijd.

Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen
wit worden als sneeuw; al waren zij rood als
karmozijn, zij zullen zijn als witte wol.

Zijn woord, zijn doop en Avondmaal
beschermen ons tegen alle onheil;
de heilige Geest leert ons om
daarop in geloof te vertrouwen.

Ga heen, mijn volk, ga in uw binnenkamer en
sluit de deuren achter u; verberg u een korte
tijd, tot de toorn voorbij is.

De zielen van de rechtvaardigen zijn in Gods
hand: geen kwelling kan hen deren.
In het oog der dwazen was het of zij stierven;
hun afscheid werd als een pijniging beleefd,
hun heengaan werd aanzien als ondergang,
maar ze zijn in de vrede heengegaan.

Heer, als ik u maar heb,
vraag ik niets in de hemel of op aarde.
Al verkwijnen mijn lichaam en mijn ziel,
dan nog zijt Gij, o God, altijd
de troost mijns harten en mijn erfdeel.

CAPELLA

Er ist das Heil und selig Licht
für die Heiden,
zu erleuchten die dich kennen nicht,
und zu weiden.
Er ist seines Volks Israel
der Preis, Ehr, Freud und Wonne.

Hij is het heil en zalig licht
voor de volken,
om te verlichten die u niet kennen,
en om hen te weiden
Voor zijn volk Israël is Hij
lof en eer, vreugde en lust.

SOLI

Unser Leben währet siebenzig Jahr
und wenn's hoch kömmt so sind's achtzig Jahr,
und wenn es köstlich gewesen ist,
so ist es Müh' und Arbeit gewesen.

De dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren,
en, indien wij sterk zijn, tachtig jaren;
wat ons daarin dierbaar was,
het is moeite en leed geweest.

CAPELLA

Ach, wie elend ist unser Zeit
allhier auf dieser Erden.
Gar bald der Mensch darniederleit,
wir müssen alle sterben.
Allhier in diesem Jammertal,
ist Müh und Arbeit überall,
auch wenn dir's wohl gelinget.

Ach, hoe ellendig is onze tijd
alhier op aarde.
Zodra de mens geboren is,
staat vast dat hij moet sterven.
Hier in dit tranendal
is moeite en leed overal,
ook als je succesvol bent.

SOLI

Ich weiß, daß mein Erlöser lebt
und er wird mich hernach aus der Erden
auferwecken, und werde darnach
mit dieser meiner Haut umgeben werden,
und werde in meinem Fleisch Gott sehen.

Ik weet dat mijn verlosser leeft
en hij zal mij hierna uit de aarde doen verrijzen,
en ik zal weer met deze,
mijn huid, worden bekleed,
en zal in mijn vlees God zien.

CAPELLA

Weil du vom Tod erstanden bist
werd ich im Grab nicht bleiben.
Mein höchster Trost dein Auffahrt ist,
Todsfurcht kannst du vertreiben.
Denn wo du bist, da komm ich hin,
daß ich stets bei Dir leb und bin,
drum fahr ich hin mit Freuden.

Omdat Gij uit de dood zijt opgestaan,
zal ik niet in het graf blijven.
Mijn grootste troost is uw verrijzenis;
doodsangst kunt gij verdrijven.
Want waar gij zijt, daar ga ik heen,
zodat ik steeds bij u ben en leef,
daarom ga ik heen in vreugde.

SOLI

Herr, ich lasse dich nicht,
du segnest mich denn.

Heer, ik laat u niet gaan,
tenzij gij mij zegent.

CAPELLA

Er sprach zu mir: Halt dich an mich,
es soll dir itzt gelingen;
ich geb mich selber ganz für dich,
da will ich für dich ringen.
Den Tod verschlingt das Leben mein,
mein Unschuld trägt die Sünde dein;
da bist du selig worden.

Hij sprak tot mij: hou mij nu vast
dan zal het u wél gaan;
ik geef mijzelf geheel voor u,
ik zal voor u strijden.
Mijn leven verslindt de dood,
mijn onschuld draagt uw zonde:
zalig zijt gij zo geworden.

Dietrich Buxtehude

Herr, wenn ich nur dich hab

Herr, Herr, wenn ich nur dich hab,
so frag' ich nichts nach Himmel und Erden.
Wenn mir gleich Leib und Seel' verschmacht',
so bist Du doch, Gott, allezeit
meines Herzens Trost,
so bist Du doch, Gott, allezeit
meines Herzens Trost und mein Teil.
Alleluia.

Heer, als ik u maar heb,
vraag ik niets in de hemel of op de aarde.
Al verkwijnen mijn lichaam en mijn ziel,
dan nog zijt Gij, o God, altijd
de troost van mijn hart
dan nog zijt Gij, o God, altijd
de troost van mijn hart en mijn erfdeel.
Alleluia.

Klag-Lied

Muß der Tod denn auch entbinden
was kein Fall entbinden kann?
Muß sich der mir auch entwinden
der mir klebt dem Herzen an?
Ach! der Väter trübes Scheiden
machet gahr zu herbes Leiden;
wenn man unsre Brust entherzt
solches mehr als tödlich schmerzt.

Moet de dood nu echt gaan scheiden,
wat door niets te scheiden valt?
Wordt ook hij mij nu ontnomen,
aan wie mijn hart zich heeft verpand?
Ach, het heengaan van de vaders
brengt ondragelijke smart;
ons hart wordt uit ons lijf gescheurd,
een pijn, erger dan het sterven zelf.

Unsre Herzen sind die Väter
die bedenken was uns kränkt;
sie sind unsre Seufzer-Beter
für das was kein Kind nicht denkt.
Sie erkennen diese Zeiten
und der Erde Eitelkeiten;
drum ihr Ach vom eitlen Los
hält der Höchste teur und gross.

Onze harten: dat zijn de vaders,
die weten wat ons krenkt;
zij zijn het die zuchtend bidden
voor dat, waar een kind niet aan denkt.
Zij doorgronden deze tijden
en de aardse ijdelheden;
en hun 'Ach' over het ijdele lot
acht de Hoogste kostbaar en groot.

Dieser nun wird mir entrissen.
Ach! wie heftig ist der Schmerz,
daß ich den nun muß vermissen,
der war meines Herzens Herz!
Dieses soll mein Trost nun werden,
weil ich lebe auf der Erden,
daß ich sein in Lust und Pein
dankbar eingedenk will sein.

Schlafe wohl, du Hochgeliebter,
lebe wohl du seelge Seel;
ich, dein Sohn nun Hochbetrübter,
schreib auf deines Grabes Höhl:
'Allhie liegt des Spielens Gaben
selbsten Gott erfreuet haben:
darumb ist sein Geist beglückt
zu des Himmels-Chor gerückt.'

Johann Sebastian Bach
uit: *Köthener Trauermusik* BWV 244a

CORO Klagt, Kinder
Klagt, Kinder, klagt es aller Welt,
laßt es den fernen Grenzen wissen,
wie euer Schatten eingerissen,
wie euer Landesvater fällt.

RECITATIVO O Land! Bestürztes Land!
O Land, bestürztes Land!
Wo ist dergleichen Pein,
wie deine Not bekannt?
Die Sonne, die dir kaum am Mittag stunde,
verhüllet ihren Schein
in einen Todesschatten ein.
Ach, Leopold!
Der Gott getreu, und seinem Lande hold,
der niemals, wünschen wir, versterben hat

Hij wordt mij nu afgenomen.
Ach, hoe heftig is de smart,
dat ik hem nu moet missen,
die het hart was van mijn hart!
Dit moet nu mijn troost zijn,
zolang als ik op aarde leef,
dat ik hem in vreugde en verdriet
dankbaar zal gedenken.

Slaap zacht, gij teergeliefde,
het ga u goed, gij goede ziel;
ik, uw zoon, de diep bedroefde,
schrijf op de steen boven uw graf:
'Hier ligt, wiens talent tot spelen
God hoogstpersoonlijk heeft verheugd:
daarom heeft zijn geest vol blijdschap
zich bij het hemelkoor vervoegd.

Klaag, kinderen, klaag het uit voor heel de wereld,
laat het tot aan de verste grenzen weten,
hoe jullie schaduw van jullie is weggerukt,
hoe jullie vorst is heengegaan.

O land, ontredderd land!
Waar is een smart bekend
die jouw lijden evenaart?
De zon, hoewel het nog nauwelijks middag is,
hult haar stralen
in een schaduw van de dood.
Ach, Leopold!
Getrouw aan God en zijn land welgezind,
van wie wij hoopten dat hij nooit zou sterven,

gesollt, wird uns zu früh entwandt.
O Schmerz, o Wunde!
O Land, bestürztes Land!

ARIA Weh und Ach
Weh und Ach
kränkt die Seelen tausendfach,
und die Augen treuer Liebe
werden wie ein heller Bach
bei entstandnem Wetter trübe.

RECITATIVO Wie, wenn der Blitze Grausamkeit
Wie, wenn der Blitze Grausamkeit
die Eichen rührt, und das Gefieder
im Walde hin und wieder
vor Schrecken und vor Furcht zerstreut,
so siehst du auch, betrübtes Köthen, du.
Ein treuer Untertan
fühlt allzuwohl, wie er geschlagen.
Ein jeder sieht den andern an;
die Wehmut aber schließt die Lippen zu.
Sie wollten gern und können doch nicht klagen.

ARIA Zage nur, du treues Land
Zage nur, du treues Land,
ist dein seufzerreiches Quälen
und die Tränen nicht zu zählen,
o! so denke, dem Erbleichen
ist kein Unglück zu vergleichen.
Zage nur, du treues Land.

RECITATIVO Jedoch der schwache Mensch
Jedoch der schwache Mensche zittert nur,
wann ihm die sterbende Natur
die kalte Gruft geöffnet zeigt,
Wer aber stets wie Unsre Fürstenseele
noch lebend auf der Welt

wordt ons veel te vroeg ontnomen.
O smart, o wond!
O land, ontredderd land!

Wee en ach
kwellen de zielen duizendvoudig,
en de ogen vol trouwe liefde
worden, als een heldere beek,
troebel zodra de storm opsteekt.

Zoals wanneer het geweld van de bliksem
de eiken treft en de vogels
in het woud heen en weer vliegen,
verstrooid door schrik en angst,
zo zie jij het ook, bedroefd Köthen, jij.
Een trouwe onderdaan
voelt maar al te goed hoe hard hij getroffen is.
Ieder kijkt de ander aan,
maar de droefheid verzegelt de lippen.
Ze zouden graag klagen, maar kunnen het niet.

Wees niet bang, trouw land,
zijn jouw zuchtenrijke kwelling
en jouw tranen niet te tellen,
o, bedenk dan dat met sterven
geen enkel leed te vergelijken is.
Wees niet bang, trouw land,

Toch siddert de zwakke mens slechts
wanneer de stervende natuur
hem het koude graf geopend toont.
Wie echter, zoals de ziel van onze vorst,
zelfs tijdens zijn leven op aarde

mehr nach dem Himmel steigt,
als sich am Eitlen feste hält,
der flieht mit Lust aus dieser irdnen Höhle.

ARIA **Mit Freuden sei die Welt verlassen**

Mit Freuden sei die Welt verlassen,
der Tod kömmt mir recht tröstlich für.
Ich will meinen Gott umfassen,
dieser hilft und bleibt bei mir,
Wenn sich Geist und Glieder scheiden.

RECITATIVO **Wohl also dir**

Wohl also dir, du aller Fürsten Zier,
du konntest dir nicht sanfter betten,
Gott hilft und kann vom Tod erretten.

CORO **Wir haben einen Gott**

Wir haben einen Gott, der da hilft,
und einen Herrn, der vom Tode errettet.

Felix Mendelssohn

Herr nun lässest du deinen Diener

Herr, nun lässest du deinen Diener
in Frieden fahren, wie du verheißten hast.
Denn mein Auge hat deinen Heiland geseh'n,
den du bereitet hast vor allen Völkern,
daß er ein Licht sei den Heiden,
und zu Preis und Ehre deines Volkes Israel.

Ehre sei dem Vater und dem Sohne
und dem heiligen Geist.
Wie es war zu Anfang, jetzt und immerdar
und von Ewigkeit zu Ewigkeit. Amen.

steeds meer naar de hemel reikt
dan zich aan het vergankelijke vast te klampen,
die ontvlucht met vreugde deze aardse kerker.

Met vreugde zal ik de wereld verlaten,
de dood dient mij waarlijk tot troost.
Ik zal mijn God omarmen,
Hij die mij helpt en bij mij blijft,
wanneer geest en lichaam uiteengaan.

Welzalig ben jij dan, jij, sieraad onder alle vorsten.
Je had je geen zachter rustplaats kunnen wensen,
God helpt en kan van de dood verlossen.

Wij hebben een God die ons hulp schenkt,
en een Heer die ons van de dood verlost.

Nu laat u, Heer, uw dienaar in vrede
heengaan, zoals u hebt beloofd.
Want met eigen ogen heb ik de redding gezien
die u bewerkt hebt ten overstaan van alle volken:
een licht dat geopenbaard wordt aan de heidenen
en dat tot eer strekt van Israël, uw volk.

Eer aan de Vader, de Zoon
en de Heilige Geest.
Zoals het was in het begin en nu en altijd
en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

'In mijn arrangementen heb ik geprobeerd de bezetting van de romantische werken te verkleinen om hun band met de Duitse barokperiode te benadrukken. [...] In deze enigszins gereduceerde vorm komen de romantische werken veel meer overeen met de muziek van Bach of Schütz.' – Simon-Pierre Bestion

Trauergesang

Sahst du ihn hernieder schweben
in der Morgenröthe Lichtgewand?
Palmen strahlten in des Engels Hand;
sein Berühren trennt des Geistes Leben
von der Erdenhülle schwerem Band.

Wem, o Engel, rufet dein Erscheinen?
Sag, wem gilt dein Flug so ernst und hehr?
Was erblick' ich! Aller Augen weinen,
ach, ihr Lieblich ist nicht mehr!

Lächelnd schlief er ein, des Himmels Frieden
strahlt vom vielgeliebten Angesicht,
und die Mien', in der sein Geist hienieden
sich verklärt, verließ ihn sterbend nicht.

tekst · Friedrich Karl Aulenbach (1810-1882)

Johannes Brahms

uit: Ein deutsches Requiem

Denn alles Fleisch, es ist wie Gras

Denn alles Fleisch, es ist wie Gras
und alle Herrlichkeit des Menschen
wie des Grases Blumen:
das Gras ist verdorret
und die Blume abgefallen.
So seid nun geduldig, liebe Brüder
bis auf die Zukunft des Herrn.
Siehe, ein Ackermann wartet
auf die köstliche Frucht der Erde
und ist geduldig darüber,
bis er empfahe den Morgenregen
und Abendregen.
So seid geduldig.

Zag je hem neerdalen, zwevend
in het lichtgewaad van de dageraad?
Palmtakken straalden in de hand van de engel;
zijn aanraking verbreekt de band die de geest
aan het zware aardse omhulsel bindt.

Wie, o engel, roep je met jouw verschijning?
Zeg, voor wie is jouw vlucht zo ernstig en
verheven? Wat zie ik! Alle ogen wenen,
ach, hun lieveling is er niet meer!

Met een glimlach sliep hij in, de vrede van de
hemel straalt van het zo geliefde aangezicht,
en de gelaatsuitdrukking, waarin zijn geest
hier beneden straalt van bovenaards geluk,
verliet hem niet terwijl hij stierf.

De mens is als gras
en zijn schoonheid
als een bloem in het veld:
het gras verdort
en de bloem valt af.
Heb geduld, broeders en zusters,
tot de Heer komt.
Denk eens aan de boer,
die geduldig blijft wachten
op de kostbare opbrengst van zijn land,
tot de regens van najaar
en voorjaar zijn gevallen.
Wees net zo geduldig.

Aber des Herrn Wort
bleibet in Ewigkeit.
Die Erlöseten des Herrn
werden wiederkommen.
Und gen Zion kommen mit Jauchzen;
Ewige Freude wird über Ihrem Haupte sein;
Freude und Wonne werden sie ergreifen,
und Schmerz, und Seufzen wird weg müssen.

Selig sind, die da Leid tragen

Selig sind, die da leid tragen,
denn sie sollen getröstet werden.
Die mit Tränen säen,
werden mit Freuden ernten.
Sie gehen hin und weinen
und tragen edlen Samen,
und kommen mit Freuden
und bringen ihre Garben.

Johannes Brahms

uit: *Warum ist das Licht gegeben dem Mühseligen?*

KORAAL

Mit Fried und Freud ich fahr dahin

Mit Fried und Freud ich fahr dahin,
in Gottes Willen,
getrost ist mir mein Herz und Sinn,
sanft und stille.
Wie Gott mir verheißen hat:
der Tod ist mir Schlaf worden.

Maar het woord van de Heer
blijft eeuwig bestaan.
Zij die de Heer heeft bevrijd
keren terug.
Jubelend komen zij naar Sion,
gekroond met eeuwige vreugde.
Gejuich en vreugde trekken de stad binnen,
gejammer en verdriet vluchten eruit weg.

Gelukkig de treurenden,
want zij zullen getroost worden.
Zij die in tranen zaaien,
zullen oogsten met gejuich.
Wie in tranen op weg gaat,
dragend de buidel met zaad,
zal thuiskomen met gejuich,
dragend de volle schoven.

In vrede en met vreugde ga ik heen
naar Gods wil;
mijn hart en mijn geest zijn gerust,
zacht en stil;
zoals God mij heeft beloofd:
de dood is mijn slaap geworden.

vertalingen · o.a. Nieuwe Bijbelvertaling,
Dick Wursten (Schütz en Buxtehude)

Uitvoerenden

Simon-Pierre Bestion | concept, arrangementen en dirigent

- Franse musicus, dirigent en klavierspeler
- studeerde aan Conservatoire à rayonnement régional (CRR) in Nantes en in Boulogne-Billancourt en bij Nicole Corti aan Conservatoire National Supérieur Musique et Danse in Lyon
- oprichter van Compagnie La Tempête in 2015
- steunt op rijk muzikaal erfgoed, inclusief niet-westerse tradities, rituelen en hedendaagse muziek; beïnvloed door componisten als Jean-Louis Florentz en Maurice Ohana
- brengt originele projecten, vaak met combinaties van werken die ogenschijnlijk ver van elkaar afstaan en werkt geregeld met andere kunstenaars, onder wie regisseur Maëlle Dequiedt en beeldend kunstenaar Chloé Bensahel
- gastdirigent bij onder meer Opéra de Lyon en bij het koor van Radio France
- was in 2023 met Compagnie La Tempête artist in residence van Festival Oude Muziek in Utrecht
- met La Tempête verbonden aan Théâtre Impérial - Opéra de Compiègne en als artistiek leider van La Tempête sinds 2025 verbonden met MC:2 - Maison de la Culture de Grenoble en met Scène Nationale d'Orléans
- dirigeerde afgelopen seizoen twee producties bij Opéra National de Lyon, waaronder Monteverdi's *L'incoronazione di Poppea* onder regie van Tatjana Gürbaca

Compagnie La Tempête

- vocaal en instrumentaal ensemble, in 2015 opgericht door Simon-Pierre Bestion
 - brengt verbanden en invloeden tussen kunstenaars, culturen en tijdperken
 - repertoire strekt zich uit over verschillende stijlperiodes: van oude en traditionele muziek tot modern repertoire
 - gebruikt historische en traditionele instrumenten en verkent een scala aan vocale expressievormen en wil zo een unieke ervaring creëren voor uitvoerenden en publiek
 - staat open voor uiteenlopende kunst disciplines en werkt met vele kunstenaars
 - verbonden aan MC:2 - Maison de la Culture de Grenoble en in residentie bij Théâtre Impérial - Opéra de Compiègne en aan Scène Nationale d'Orléans
 - ontving van Fondation Bettencourt Schueller de Liliane Bettencourt-prijs voor koorzang
 - lid van FEVIS (Fédération des ensembles vocaux et instrumentaux spécialisés) en van Scène Ensemble (vakbond podiumkunsten)
- > compagnielatempete.com

Compagnie La Tempête

sopraan

Annabelle Bayet
Ellen Giaccone
Véronique Housseau
Marine Margot
Amélie Raison
Lorraine Tisserant

alt

Cécile Banquey
Gisèle Delgoulet
Nicolas Kuntzelmann
Parvati Maeder
Aline Quentin
Hélène Richaud

tenor

Marco van Baaren
Romain Bazola
Almeno Gonçalves
Léo Guillou-Kérédan
François Joron

bas

Bertrand Duby
Imanol Iraola
Florent Martin
Eudes Peyre
Alan Picol
Maxime Saïu

solisten

Amélie Raison, sopraan ^{1,2,3}
Hélène Richaud, mezzosopraan ^{1,4}
Nicolas Kuntzelmann, contratenor ^{1,3}
Léo Guillou-Kérédan, tenor ¹
Marco van Baaren, tenor ^{1,3,4}
François Joron, tenor ¹
Imanol Iraola, bas ^{1,3}
Alan Picol, bas ¹

¹ Musikalische Exequien

² Herr wenn ich nur dich hab

³ Köthener Trauermusik

⁴ Klag-Lied

viool

Vadym Makarenko
(concertmeester)
Camille Aubret
Michel Coppé
Hélène Decoin
Ugo Gianotti
Julie Hardelin
Katia Viel
Satryo Yudomartono
altviool
Myriam Bulloz
Chloé Parisot

viola da gamba

Julie Dessaint
Robin Pharo

cello

Anne-Charlotte Dupas

contrabas

Adrien Alix

Lilas Réglat

traverso / fluit

Morgane Eouzan
Benjamin Gaspon

barokhobo / romantische hobo

Jon Olaberria
Martin Roux

barokfagot / romantische fagot

Alejandro Perez-Marín

zink en trompet

Clément Formatché

baroktrombone / romantische trombone

Olivier Dubois

Claire-Ombeline Muhlmeyer

Abel Rohrbach

triple harp / moderne harp

Caroline Lieby

orgel

Loris Barrucand

Compagnie La Tempête wordt financieel ondersteund door onder meer La Caisse des Dépôts en Société Générale Foundation. Daarnaast ontvangt het ensemble steun van het Franse ministerie van Cultuur, de regio Auvergne-Rhône-Alpes, het departement Corrèze, de stad Lyon, het Centre National de la Musique, de Orange Foundation, Spedidam en Adami.

Help mee

en waarborg het unieke karakter en
de hoge kwaliteit van de Matinee.

Uw steun is harder nodig dan ooit!
Word Vriend of Genoot. Of overweeg
de Stichting Vrienden van de Matinee
op te nemen in uw testament.

Vrienden
van de Matinee

Uitgelicht concert

12 DECEMBER 2026, 14.15 uur

Sibelius & Sohy: Muziek rond WO-1

Radio Filharmonisch Orkest | **Cornelius Meister** dirigent

Lili Boulanger *D'un matin de printemps*

Charlotte Sohy Eerste symfonie 'Grande Guerre'

Jean Sibelius Vijfde symfonie

Een programma met muziek gecomponeerd tijdens de Eerste Wereldoorlog. Centraal staat de *Symphonie 'Grande Guerre'* van de Franse componiste Charlotte Sohy, geschreven tussen 1914 en 1917 en pas in 2019 herontdekt. Melancholisch en somber, maar ook groots en energiek, getuigt deze symfonie van de ontberingen van de oorlog. Het is stilistisch verwant met muziek van César Franck.

Charlotte Sohy

Lili Boulanger, met negentien jaar de eerste componiste met een Prix de Rome, schrijft in 1918 met *D'un matin de printemps* een opmerkelijk lichtvoetig werk voor iemand die haar vroegtijdige dood voelt naderen.

In 1915 dirigeert Sibelius zijn *Vijfde symfonie*, maar schaaft nog tot in 1919 aan dit werk. Pas dan is hij tevreden over de ordening van de thema's. 'Het is alsof God de Vader mozaïekstukjes van de hemelvloer heeft neergegooid en mij heeft gevraagd ze op de goede plek te leggen.' Deze puzzel heeft hem jaren gekost, maar levert uiteindelijk 'een vitale climax, triomfantelijk', zo stelt hij zelf vast.

Programmering en productie NTR ZaterdagMatinee

ARTISTIEK PROGRAMMEUR Frank Veenstra | CASTING CONSULTANT Christian Carlstedt

PRESENTATIE NTR ZATERDAGMATINEE, NPO KLASSIEK Hans Haffmans

PRODUCTIE Zane Gerenberga, Dominique Slegers, Anita Wijnen

MARKETING & COMMUNICATIE Jorieke de Fretes, Renske Homans, Mary Fan Zandkamp

REDACTIE/VORMGEVING PROGRAMMABOEKJES, INTERNET Philip Leussink

RADIOREDACTIE Karien Guinée | MUZIEKREGIE Myrthe van Dijk

HOOFDREDACTIE NTR KLASSIEK Makira Mual

FINANCIËLE ADMINISTRATIE NTR & Stichting Omroep Muziek

Colofon

UITGAVE NTR Klassiek | TEKST Simon-Pierre Bestion | FOTOGRAFIE Léo-Paul Horlier

ART DIRECTION Norbert Croonenberg | DRUK Ten Herkel Grafisch Compleet

© 2026 NTR ZaterdagMatinee, Hilversum